

WELDEREN RENGERS, baron Theodoor M.Th. van (Leeuwarden 9 januari 1867 – Leeuwarden 15 juni 1945).

Was als grootgrondbezitter nauw betrokken bij verschillende Friese agrarische ondernemingen en organisaties. Zo experimenteerde Van Welderen met de invoering van de vlasteelt in Friesland. Dit experiment en de economische crisis van de jaren 1930 deden hem een ernstig vermogensverlies lijden. Naast de agrarische activiteiten oefende Van Welderen politieke functies uit in het provinciaal bestuur van Friesland en was hij lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal van 1914-1916.

Zijn belangstelling voor Vlaanderen en Groot-Nederland dateerde uit zijn Leidse studententijd. Al in 1895 bij de oprichting was hij actief in het Algemeen-Nederlands Verbond (ANV). Zijn veelvuldige reizen hadden hem bekendgemaakt met de verhoudingen in België en zijn belangstelling voor de vlasteelt hadden hem Vlaanderen leren kennen. In de Eerste Wereldoorlog kreeg hij meer contact met de Utrechtse studentenafdeling van het ANV onder leiding van Anton van Vessem. Hij steunde Van Vessem financieel met de uitgave van *De Toorts* en met *Dietsche Stemmen*. Dit betekende niet dat hij kritiekloos achter het activisme en met name de pro-Duitse variant daarvan stond. Hij was lid van het Hollandsch Comité voor de Vlaamsche Volksopbeuring en tevens lid van het Comité Nederland-Vlaanderen dat in 1917-1918 voor een neutrale houding van Nederland tegenover het Vlaamse vraagstuk pleitte, zowel activisten als passivisten wilde horen en dat in feite een zelfstandig België voorstond met daarin een grote mate van zelfbestuur voor Vlaanderen (passivisme).

In het begin van de jaren 1920 schreef hij anoniem enkele artikelen in de *Nieuwe Rotterdamsche Courant*, waarin hij het belang van een neutraal en sterk België bepleitte met daarbinnen een "Vlaamsch Vlaanderen". Dat was politiek van belang voor Nederland en het was tegelijk een versterking van de uitstraling van Nederlandse cultuur in de wereld. Groot-Nederlands imperialisme en politieke eenwording van Noord en Zuid wees hij af.

In diverse publicaties over internationale politiek wees hij op de delicate verhouding tussen Frankrijk en België, dat zeker van geen Franse dominantie gediend was. Daarnaast wees hij al vroeg op het gevaar van het Duitse nationaal-socialisme onder Adolf Hitler.

Merkwaardig was het dat Van Welderen nauwelijks belang heeft gehecht aan de nationale beweging in Friesland zelf.

LITERATUUR: J.P. Wiersma, *Th.M.Th. van Welderen baron Rengers. Een Groot Nederlander*, 1955; – C. Albrecht en P. van Hees, "Dietsche Stemmen, Tijdschrift voor Nederlandsche Stambelangen" (1915-1918). Een verkenning', in *WT*, jg. 51, nr. 3 (1992), p. 129-144.

PIETER VAN HEES